

1928 K 944

2.111
MODERATORE SUMMO
FORTUNANTE!

B5.
25.47.

CORONAM,
EJUSQUE ORIGI-
NEM, ET QUIDDITATEM,
ex Historicorum monumentis

mente lustrandam,

publicè sistit

PRÆSIDE
M. SIMONE FRIDERICO
FRENZELIO,

Amplissimæ Facult. Philosoph.

Adjunct.

MAGNUS Gärtner / Nortkopingâ
Svecus,

In Auditorio Majori,

ad d. 9. Octobr. H. M.

A. R. S. cl. Isc LXVII!

VVITTEBERGÆ, Literis Jobannis Haken,

1667

MODER & TIBRE 3. GENMO

FOSTUANTIF

CORONAM

ELISSOUE ORIGI

2

EXTRICONTI

M. SIMONIBRIDRICO

WILDO

PHOLOGH

IN APTIS

PHOLOGH

PHOLOGH

PHOLOGH

PHOLOGH

PHOLOGH

PHOLOGH

Oportatis Numen successibus orsa coronet !

S. I.

SI opera pretium videtur aliis, Judaeorum intueri calceamenta, Romanorum lustrare capillamenta, aliaque subinde rimari vetustiorum vestimenta, aut ornamenta, integrum nobis erit; admirari CORONAM, rem omnium pulcherrimam: Non n. abjectioris ea conditionis, a. in trivio nata est, fortisq; vulgaris, sed verò divina, augusta, & eminentioris dignitatis, DEO hominibusq; amabilis.

II. *Natalia* vocis præcedunt ipsarum rerum auspicia. Eam derivat *Faber in Thesuro p. 339.* à græco *κορωνίς*, h. e. *consummatio*, & *κορωνή*, *curvamen*, sive summitas arcus, citato hanc in rem *Pascualio*: Ex quo descendit *coronis* penes Latinos, notans *rostrum navis*, *finem*, *apicem*, sive operis *cujusdam* *absolutionem*; *V. Cælius l. 8. c. 41.* ac in proverbium abiit, *coronidem addere*, i. e. summam manum operi imponere: Ut *Martialis l. 10.* si nimius videor serâq; coronide longus esse liber. Translatum n. est à navibus, quibus quoddam rostri speciem gerens addi solet. Aliis placet vocem *coronæ* deducere à *eboro*, ut ut aspiratione careat, ac cum antiquioribus nuncupare *strophium*, à *στροφῆν*, *vertere* & per diminutionem *strophium*: imò *sercum* à *serendo*: apud græcos audit *στέφανος*: Id in discrimine intercedere videtur inter istas voculas, ut quædam strictiori gaudeant sensu, quædam latiori: Corona n. in genere accepta, majoris latitudinis est, quàm ut nuda referat *serta*.

III. Communis corona est, & sacris & profanis: solennis honori DEI hominumque, patet in libro *Scripturae & Naturæ*, & si quæ sunt alia præterea Historicorum monumenta: Gratiōsa est promissio, Numinis propitii, ad præsens pertinens *seculum*

A 2

culum in Pf. 67. 12 : Benedices coronam anni benignitatis
 tuae : & gloriosa est, ad futurum referenda seculum, promissio
 coronam inmarcescibilem iustitiae 2. Tim. 4. 8 : coronam vitae, A-
 poc. 2. 10. quam demanu Domini, instar diadematis speciei,
 juxta Hieronymi verba, accipient fideles, Reges in M. spirituales,
 & candidati gloriae caelestis. In natura v. quanta ibi vocis hu-
 jus diversa occurrit significatio? Coelum si intuearis stellatum,
 corona australis & septentrionalis fiuntur oculis : de qua poste-
 riori fabulantur Poetae, Ariadna dono accepisse illam a Theseo,
 inde nupsisse Libero patri, & post ejus mortem Liberum cor-
 onam in caelum collocasse. Aliis aliter sentientibus. Conf.
 Excellentiss. Mathematici & Historici D. Smauchii, Patroni
 nostri colendi, *Astronomia* ; Et cum radii solares, lunares, a-
 liusq; cujusdam stellae majoris, in nubem sparguntur subje-
 ctam, *corona circa solem, lunam, a. aliam Stellam majorem* appa-
 ret, quae in communi dicitur halo. V. *Sperling. desideratissimi,*
Praeceptoris olim optimi, Synopsis l. 5. c. 10. p. 183. & instit. super
b. l.

IV. Temetipsum v. si ingrediaris, homo, consumma-
 tissimum mundi compendium, quot coronis ornavit partes
 nobiliores tuas benigna natura? Pars capitis inter sinciput
 & occiput media, circa quam coronas flectimus, *corona Na-*
turae Mystis nominatur : Quam ratione *coronae futurae* habe-
 tur, in eo, anterior illa futurae cranii ab uno temporum of-
 se ad alterum transversum perveniens : ac *os coronale*, quia cir-
 ca eam capitis partem flectuntur coronae : Quid? quod ex-
 tremus capillorum ambitus *corona* salutetur : Oculus, artifi-
 ciosissimum illud videndi organum, *coronam* etiam exhibet
 luculenter, ea in parte, in qua universa tunica simul com-
 mittuntur : crystallinus humor in vitreum inseritur, & me-
 dius in ipso, q. in aqua vehitur, eodem propè modo, quo
 sphaera globusve, cujus dimidium extra aquam prominethae
 humorum connexio in crystallini medio haemisphaerio, in u-
 troq; humore circulum unum efficit, quod terminus est finis-
 que omnibusq; oculorum tunicis : desinant n. omnes ad cir-
 culum

culagi eundem, ubi nigro oculi iungitur album, & propterea coronam vocarunt, sive *capitula*, ab arcibus celestibus similitudine *Coronata vena*, veniens à magno trunco venæ cavæ sursum ascendens, accingens cordis basin in modum coronæ: nec non *coronata stomacica*, profluens à ramo splenicæ venæ cavæ & ad stomachum lata, ramo majore, instar coronæ stomachum totum cingens; evolvuntur plenius ab Anatomicis, & Medicis, *Castello in lexico medicis absoluto per Dr. Ravensteinium*, p. 118, 119. & *Joh. Gorrao in definit. Medicis* p. 431. Ut silensio præteream brevitatis, quæ totius negotii metâ, studiosus, accipi coronam insuper mox pro *conventu hominum circumstante*, mox *urbium præ se ferre nomina*, ut in Transylvaniâ & in zayintho insulâ, in Messeniâ finis initio, quo de *Cotovicis in itinere hyeropol.* p. 610 urbes sitæ sunt, æqualis hujus denominationis.

V. Evitaturi nos omnem prolixiorẽ ambiguitatẽ vocis, rem contrahimus in præsentẽ descriptionem: **Corona** est ornamentum capitis humani, ex certâ materiâ in formam eminentiorem redactum, & ad singularem dignitatẽ, honorem, affectum aut statum referendum, impositum.

VI. Auspiciâ dicere coronæ, eamq; à primâ deducere originẽ, & ad unum certum determinare auctorem, arduum est ac difficile, historicis in diversas abeuntibus partes. Ferunt, (loquor cum *Plinio histor. nat. l. 16. c. 4. p. 695.*) primum omnium Liberum patrem coronam imposuisse capiti suo ex hederâ. Postea Deorum honori sacrificantes sumpsere, victimis simul coronatis. Novissimè & in sacris certaminibus usurpatæ &c. At non temerè inhærendum Gentilium commentis; ubi sacrorum exemplorum nos provocat autoritas: si non tempore alio priori coronæ initia sumpsere, certè Mosaico, scriptoris indumenti sacerdotalis & Pontificalis, autoritatis divinæ; in quam rem *Josephus l. 3. antiquitarum judaicarum c. 8. p. 48.* sequentia affert: Pilco, quali cæteri sacer-

diotes utebantur, sc. Pontifex utebatur: super quem extabat
alius confutilis ex hyacintho variatus, hunc aurea corona
triplici ordine circumdabat, in qua spectabatur calix aureus,
qualem videmus in herbâ, quæ apud nos vocatur daccharus,
apud Græcorum herbarios hyoscyamus: Et post descriptâ
herbæ illius formam infert auctor: Eiusmodi corona ab occi-
pitió circum tempora utraqúe procedebat. Nam frontem
limbus non ambiebat: sic n. vocetur calix, sed lorum quod-
dam latum aureum, quod sacris characteribus Dei nomen in-
cisum habebat. Utut Alianus l. 17. Janum omnium primum
coronas reperisse, ac idèd multas civitates Italiæ ac Siciliæ in
pecuniæ suæ alterâ parte eû bicipitè, alterâ coronam cudere.

VII. Descriptionem datam dum evolvendam ingredi-
mur, occurrit omnium primò *conceptus convenientia*, qui est
ornamentum, cum latior coronâ sit, eiq; essentialis, à vesti-
mentorum genere distinctus: Et maneret, cum addito: *or-
namentum capitii humani*, communis conceptus respectu alio-
rum capitii ornamentorum: sed ratione habitâ aliorû, in a-
liis partibus corporis humani conspicuorum, ad *conceptum*,
differentia subjectum hoc quo, caput humanum, revocandû
foret: subjectum quod n. est, homo. Et istum *conceptum* absol-
vunt cætera momenta deprompta à *materia, formâ, ac sine*.

IX. Determinare materiam coronarum, haut licet:
plerumq; tamen ea desumpta est aut è regno *mineralium*, a *ve-
getabilium*: Ex auro confectas Pontificis: indigitavimus mo-
dò: Ut verò supremæ dignitatis in Ecclesiastico statu signa
fuerè illa: ita transferunt æque cum gloriâ in ordinem Poli-
ticum, impeditura summa imperantium, a principum per-
sonarum capita: Non desinere argenteæ suis temporibus:
Crassus Dives, primus argento auro; folia imitatus, ludis suis
coronas dedit, teste *Plinio l. 21. hist. natur. c. 3 p. 278*. Imò confe-
ctæ dein sũt è lamina æneâ tenui inauratâ a. argêtata, que
propter gracilitatem corollæ dictæ, referente *eodem l. c. 2.*
Ac è regno vegetabili varias usq; materias coronarum ac-
cessitas fuisse, præ cæteris *ibidè* cõmemorat *Plinius* his verbis:
Tenu-

Tenuioribus utebantur antiqui, strophia appellantes: unde nata strophiola. Quin & vocabulum ipsum tardè communicatum est, inter sacra tantùm & bellicos honores coronis sui nomen vindicantibus. Cum v. è floribus fierentserta, à ferendo seriat appellabantur: quod apud grecos quoq; non aded antiquitus placuit. Arborum n. ramis coronari in sacris certaminibus, mos erat primum. Postea variari ceptum mixtura versicolori: florumq; invicem odores coloresq; accendere Sicyonii, ex ingenio Pausia pictoris atque Glyceræ, coronariæ dilecta admodum illi, cum opera ejus pictura imitaretur, & illa provocans variaret, essetq; certamen artis & natura. Et paulò post: sic coronis è floribus receptis, paulo post subière, quæ vocantur ægyptiæ, ac deinde hybernæ, cum terra flores negat, rameto è corniby tincto. In qua verba editio Pliniana Dalechampii hæc annotat: Idem hodie peninis gallinarum albis, cujusq; floris & colorem & figuram imitantibus: idem fit charta pietà ac concisâ, singulos flores representante. Idem fit & à Vestalibus, præsertim Italicis, ferricis filis germanum floris colorem, nativamque figuram experimentibus. Deniq; Plinij l. c. c. 3. mentione facit coronæ rosaceæ ac foliis nardi constantis: Et l. 13. c. 9. florum spinæ coronis jucundum prædicat: l. 15. c. 10. pineam coronam victores apud isthmum coronari; l. 15. c. 29. Posthumium Tubertum myrto coronatum incessisse, l. 16. c. 3. Romulum frondeâ coronasse Hostum Hostiliû, & cum quercu, quali coronam inferos deos & Parcas, juxta Catullum, cinxere, variatum esse, narrat. Sic triumphalis primum ex lauru fuit: oleagina erat victorum in Olympico stadio: myrtea ovantium: liberatorum obfidione, graminea: quæ de in genere Pontanus in progymn. 20 l. 3. p. 573. ita: Corona graminea nulla fuit nobilior in maiestate populi terrarum principis, præmissæque gloriæ.

IX. Variante igitur materiâ, variant corona: nec forma illarum externa sibi adeo potest, quin excurrunt ea modò altior, mox subsident capiti propiores. In eo conveniunt singula, ut emineant, & surgant in sublime. Finis pari ratione diversus existit: commodè tamen revocari poterit vel ad dignitatem
sum-

summam aut ad minimū precipuā sive in ordine Ecclesiastico
sive politico obtinendum, vel affectum animi, vel certū sta-
tum libertatis, a captivitate, latibilem sive illatibilem, vitæ
necesse, denuntiandum. Ex quorum enodatione primaria
coronarum diversitas, & divisio generis in certas species pro-
manat sponte, exhaustiens totam illarum latitudinem, per se
fatis amplam.

Superpondia historica.

I. Coronam ne carpito.

Divus Hieronymus adversus Rufinum intere-
pretatur, urbium leges observandas esse, non
violandas, quod urbium turrata mœnia coro-
narum speciem præbeant.

II. Coronam quidem gestans, ceterum siti perditus.

In lurconem & temulentum aptè torquebitur,
quiq; obligurità re redactus sit ad inopiam,
ex mente *Erasmi Roterodami in chiliad. adagiorū*
p. 319. Aristophanes in Equitibus; quemadmo-
dum Connas coronam quidem gestans aridam,
verum siti perditus. Taxat a, Cratinum Comicū,
tanquam ebriosum & delirantem.

III. Corona tractationis est historice.

Objectum n. historiæ sunt res gestæ: quæ ve-
rò natalia habuerit corona, quos successus, est re-
gestam describere, & memoriam coronarū cele-
brare: Historia quippe nil aliud est, quā habitus
mētis philologicus, quo rerum gestarum insi-
gnium memoriam cōplectimur.

WITTENBERG, Diss., ERGBO.,
1. 1612/1667

ULB Halle

3

005 377 20X

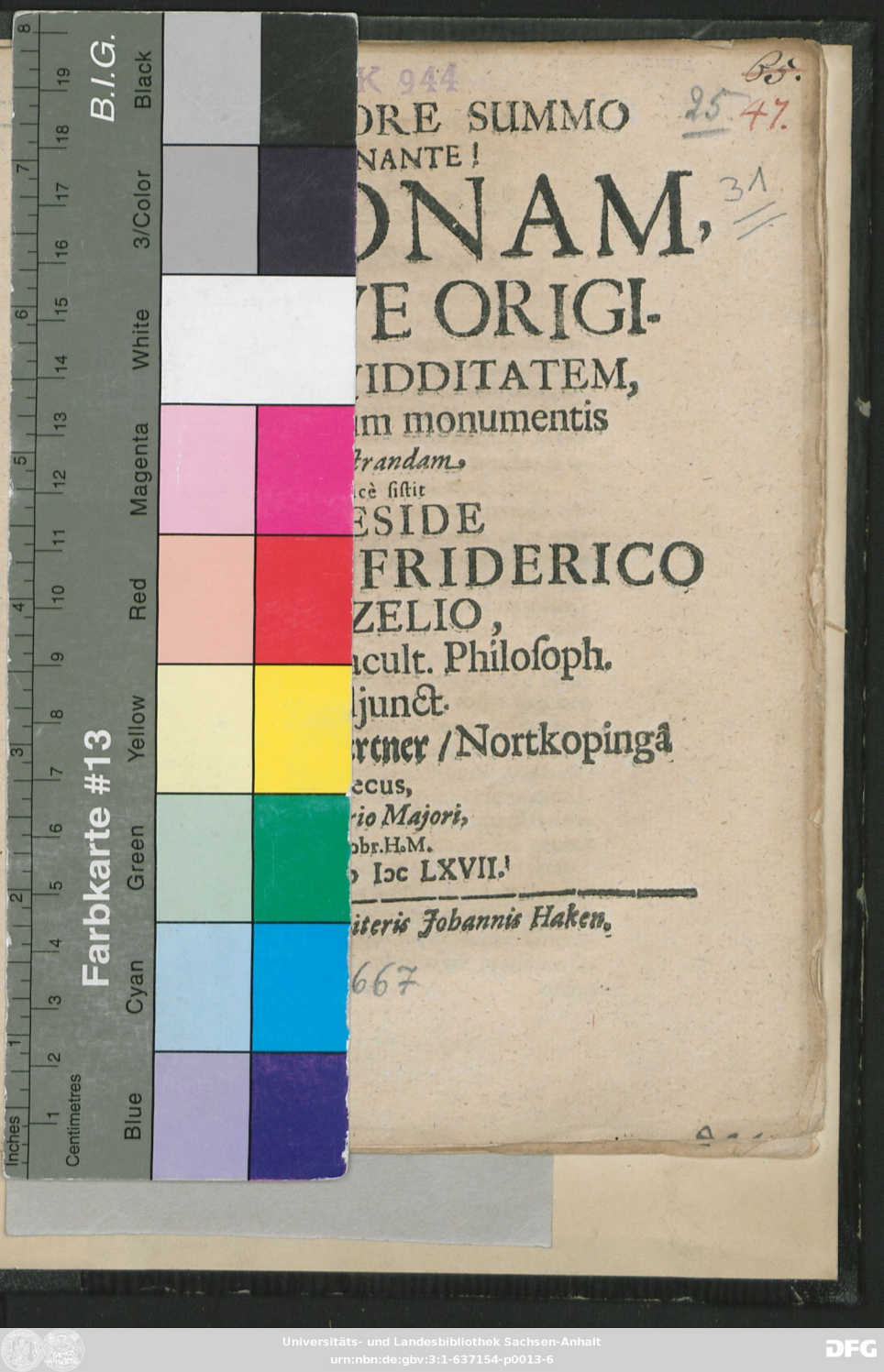
nicht verbewahren

W 177

W. H. Falger
Buchbinder:
Halle a. S., Nr. Altkönigsstr. 4

Inches
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
8

Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Black	Black
3/Color	3/Color
White	White
Magenta	Magenta
Red	Red
Yellow	Yellow
Green	Green
Cyan	Cyan
Blue	Blue

K 944

DRE SUMMO
NANTE!

25 47

DNAM,

31

E ORIGI.

IDDITATEM,
m monumentis

trandam,

cè sifit
ESIDE

FRIDERICO

ZELIO,

cult. Philosoph.

ljunct.

rtner /Nortkopingå

ecus,

rio Majori,

obr.H.M.

o Ioc LXVII!

iteris Jobannis Haken,

667

